

El Grup Municipal de la Crida per Lleida - CUP, d'acord amb allò que disposa el Règim de Sessions Plenàries i Normes de Funcionament del Ple, presentem al Ple d'aquesta Corporació del dia 30 de juny de 2017 la següent

MOCIÓ PER LA RETIRADA DE DISTINCIONS I HONORS A PERSONES VINCULADES A LA DICTADURA FRANQUISTA

El Reglament especial d'Honors i Distincions de l'Ajuntament de Lleida de 18 de novembre de 2002, en el seu article 2 fa constar que:

“ L'objecte d'aquest reglament és la regulació dels distintius i nomenaments honorífics que poden fer-se des de l'Ajuntament per a premiar els mereixements especials, les qualitats destacades o altres circumstàncies singulars que concorrin en els guardonats ”

Com a norma general, la concessió de medalles, honors o d'altres distincions —com ara atorgar el nom d'una persona a una plaça o carrer— suposa un reconeixement a la tasca de persones que, amb la seva actuació al capdavant de les institucions, o per la seva activitat personal i cívica, han aportat quelcom remarcable a la nostra ciutat o societat.

L'abril del 2009 el ple de la Paeria va retirar la medalla de la ciutat a Francisco Franco, però encara resten reconeixements a persones dirigents o implicades en les institucions polítiques no democràtiques del temps de la dictadura, des d'on es van perseguir i aixafar els drets fonamentals més bàsics. Segurament el cas més evident és el dels governadors civils, que comandaven les forces d'ordre i, per tant, la repressió, i que signaven informes que van conduir a l'afusellament de desenes de lleidatanes i lleidatans en els primers anys del franquisme.

A l'Informe amb totes les persones que hagin estat distingides amb la medalla de la ciutat (com a fill/a predilecte/a o adoptiu/va de la ciutat, o amb qualsevol altre títol, honor o distinció municipal) lliurat per la Secretaria General de l'Ajuntament de Lleida en base a la sol·licitud de la Crida per Lleida – CUP de data 10/10/2016 amb registre d'entrada 42248 consten els següents atorgaments de medalles a les persones de les quals adjuntem una petita biografia:

Eduardo Aunós

Ministre de Treball, Comerç i Indústria (1925 – 1930) durant la dictadura de Primo de Ribera, “es va mostrar des d'aquest càrrec partidari d'un corporativisme d'arrels catòliques i fortament influït pel feixisme italià”

Exiliat a París durant la República va treballar en favor de la causa franquista, fou membre de la Junta Política de la FET-JONS. Entre el 1943 – 1945 fou ministre de Justícia durant la dictadura de Franco. Posteriorment va ser president del tribunal de comptes i procurador a les Corts entre els anys 1943 i 1967. Fou el lleidatà més ben situat dins del règim de Franco.

Nomenat President d'Honor del Caliu Ilerdenc l'any 1942. Lògicament era el millor contacte que els caliuencs tenien al món polític. El 1943 va inaugurar els Jocs Florals amb un discurs on enuncitava, entre d'altres, que:

“Y cuando , gracias a los talentos de nuestro Caudillo, arribemos a la hora augusta de la paz mundial en unas circunstancias que hoy envidia el mundo entero, podremos envanecernos en la contemplacion de la labor realizada, repitriendo con mas ardorosa vehemència que nunca, esos gritos que ya son la expresion irremplazable de nuestro sentimiento: ¡ARRIBA ESPAÑA! ¡VIVA FRANCO!”

Per un acord de l'Ajuntament de Lleida, sota el mandat de Ramon Areny, el 11 de gener de 1939, es substituïa el carrer Alfred Perenya pel nom d'Eduardo Aunós que retornaria al seu nom original per acord d'una sessió extraordinària del ple de l'Ajuntament de Lleida de data 9 de maig de 1979.

Gonzalo Fernández de la Mora (Ministre d'Obres Públiques 1970 - 1974)

No va participar a la guerra civil. Acabada la guerra es trasllada a Madrid i ingressa a la universitat. Políticament conservador i monàrquic, fa carrera política durant el franquisme i ocupa diferents càrrecs consulars i de l'àmbit cultural.

Juan Antonio Cremades Royo (Governador Civil de Lleida gener 1939 – abril 1943)

Nomenat Governador Civil de la província de Lleida el 5 de gener de 1939, el seu nom figura en desenes d'informes utilitzats per afusellar desenes de lleidatans i lleidatanes. El 18 de juliol de 1942 fa a Lleida el discurs de benvinguda als voluntaris de la División Azul.

A finals de 1942, ordena l'ingrés al camp de concentració de Miranda de Ebro (Burgos) del matrimoni format per Jenny Kehr i Max Revensburguer, jueus alemanys fugitius del nazisme que foren detinguts a Coll de Nargó. Jenny Kehr no ingressa al camp de concentració perquè era exclusivament per homes, i Cremades Royo n'ordena la seva expulsió a França. Durant el viatge, Kehr és ingressada a la presó de dones de les Corts el 10 de desembre de 1942, on va suïcidar-se per no caure de nou en mans dels nazis.

Cremades fou també fundador de l'associació “la Cadiera” el 1948, que treballava juntament amb el Caliu Ilerdenc per enfortir els lligams de Lleida amb l'Aragó i alhora allunyar-la del conjunt català. L'any 1951, convidats pel Caliu Ilerdenc presidit per Carmelo Fenech, ambdues associacions celebren un acte conjunt a Lleida. Al mes de març, n'havien celebrat un a Saragossa.

El 23 de febrer del 1939 enuncitava que “la Guerra en Cataluña ha terminado y los frutos de la paz vienen rapidamente. Uno de estos es la Escuela Nacional, que ha de abrirse muy en breve. Pero la guerra cuesta rios de sangre (...) habrá que destruir implacablemente todas las causas que la han originado (...) los rojos y los separatistas han hecho todo el mal. Le escuela primaria municipal, nacional o privada, ha de ser

catòlica y también españolista (...) todo libro que esté escrito total o parcialmente en lengua que no sea la española, precisamente debe ser retirado de la Escuela”

Sobre l'educació que s'havia de donar reblava “ Estas ideas, en las zonas campesinas, debe el maestro extenderlas a los padres (...) ábrase la escuela una noche y, en actos sencillos, exáltese el Movimiento Nacional sus ideales y sus aspiraciones (...) el retrato de nuestro Caudillo presidirá en todas las escuelas la educación de los futuros ciudadanos “

Blas Pérez González (ministre Governació 1942 - 1957)

Ministre de Governació durant la dictadura de Franco entre 1942 i 1957.

Originari de Santa Cruz de la Palma (Illes Canàries), el gener del 2016 l'ajuntament d'aquesta localitat va retirar un bust en compliment de la llei de Memòria Històrica, per la vinculació d'aquesta persona amb la dictadura franquista.

El 20 de maig de 1937 ocupà l'assessoria jurídica de la Caserna General a Salamanca i Burgos i, més tard, al Tribunal Suprem, on va ser fiscal, i president a partir del 10 de novembre de 1938. Va ocupar també durant aquesta època el Càrrec de delegat nacional de Justícia i Dret de la FET i de les J.O.N.S. i va ser Membre de la Junta Política de la Falange.

Va ser un dels trenta-cinc alts càrrecs del franquisme imputat per l'Audiència Nacional en el sumari instruït per Baltasar Garzón, pèls Delictes de detenció il·legal i crims contra la Humanitat comesos durant la Guerra civil espanyola i en a els primers anys del franquisme, i que no van ser processats en comprovar-se la seva defunció

José Carrera Cejudo (Governador Civil de Lleida 1945 - 1951)

Integrat a l'Exèrcit de Franco on va participar en diferents batalles com al de Terol, fou governador civil de Lleida de 1945 a 1951.

Alberto Fernández Galar (Governador Civil de Lleida 1956 – 1960)

Governador civil de Lleida del 1956 al 1960. Falangista, fou membre fundacional de la Falange Espanyola i del SEU, del qual fou secretari i Consejero Nacional. El 1945 fou nomenat Inspector Nacional de la Guardia de Franco. Entre 1961 i 1967 va ser conseller nacional del Movimiento.

José Aparicio Calvo-Rubio (Governador Civil 1970 – 1974)

Durant el seu mandat com a governador de Lleida, Aparicio Calvo-Rubio va prohibir algunes conferències, entre elles una que havia de pronunciar al Col·legi d'Arquitectes el filòsof José Luis López Aranguren, acabat d'arribar de la seva estada a Amèrica.

Tenia una estreta relació amb l'ultra Miguel Gómez Benet (alies “El Padrino”, “El Metralleta” i “El Negro”), acusat d'estar implicat en l'atemptat al setmanari satíric El Papis , a qui havia nomenat lloctinent de la Guàrdia de Franco a Lleida.

En 1971, en ocasió de les eleccions a procuradors a Cortes, es va presentar una candidatura que en aquell moment representava un cert progressisme i catalanisme. La formaven el propi Joaquim Arana i Joan Besa.

Acusant-los de "atacar al Movimiento Nacional" pel fet de sol·licitar en els seus mítings que els alcaldes fossin elegits democràticament, el llavors governador va ordenar la retenció i interrogatori dels dos candidats. Aquest fet va provocar el seu processament i judici davant el Tribunal d'Ordre Públic, que els va absoldre un any i mig més tard.

El 1973, Joaquim Arana, a qui Aparicio Calvo-Rubio li va retirar el passaport durant un període de sis mesos, es va presentar a unes eleccions municipals a l'Ajuntament de Lleida en candidatura compartida amb l'historiador Manuel Lladonosa Vall-Llebre i el sindicalista agrari Pere Rosselló Casol.

El governador civil va permetre que un grup de membres de la Guàrdia de Franco boicotejés i s'interrompés durant 46 minuts un míting d'aquesta candidatura que es celebrava en un teatre de la ciutat. Aquest fet, tot i que la corresponent denúncia va ser pre assegurada, va quedar sense aclarir posteriorment.

Francisco Pons (Alcalde de Lleida 1957 - 1966)

Es va afiliar a Falange abans de la guerra civil. El setembre de 1936 fugí de Lleida cap a la *España nacional* i el 1936 s'allista voluntari a la Segunda Centúria Catalana de FE-JONS de l'exèrcit franquista, participant a la *liberación* de Lleida i Barcelona.

Ben aviat ocupà càrrecs polítics al partit únic, secretari personal del primer cap provincial de la Falange (1938-1939), fou secretari provincial accidental del partit (1939) i delegat d'esports de FET-JONS des de 1940.

Regidor municipal pel terç sindical (1949-1955), ocupà una tinença d'alcaldia i el 1957 ocupà el càrrec d'alcalde fins al 1967.

Alcalde durant les visites de Franco a Lleida el 1959 i el 1963, fa crides als lleidatans a demostrar la *adhesión inquebrantable al Caudillo*, així com durant els actes del XXV *aniversario de la liberación*, el 3/4/1963.

Joan Casimiro Sangenis Corrià (alcalde de Lleida 1967 – 1974)

Juan Casimiro Sangenis va fugir de Lleida l'estiu de 1936 per refugiar-se en territori controlat pels franquistes, on va enrolar-se voluntàriament a la 4a Brigada Navarra de l'exèrcit franquista. Va rebre nombroses condecoracions, com la "Cruz Roja del Mérito Militar" y la "Cruz de Caballeros de la Orden de Cisneros" pels seus serveis a la "España nacional". Com era costum en les elits locals, Sangenis també formava part del Caliu Ilerdenc, a banda de ser conseller provincial del "Movimiento". Va finalitzar la seva carrera política com a president de la darrera Diputació de Lleida franquista, entre 1974 i 1979, i també va ser-ne vice-president just abans d'arribar a l'alcaldia. El desembre de 1992, en una entrevista concedida a Josep Varela, Sangenis encara afirmava ser franquista, i que Franco li havia donat uns "anys de pau".

Sembla, però, que aquesta pau era virtual, ja que Sangenís arriba a l'alcaldia en un moment en que els moviments d'oposició al règim estan més actius que mai, i van des de la resistència cultural dels Huracans a la lluita política del PSUC. Igualment, el moviment veïnal s'alça amb força contra alguna decisió de l'ajuntament ja que les prioritats urbanístiques de l'ajuntament de Sangenís s'allunyaven de les necessitats socials. Així, el febrer de 1968 centenars de veïns del Secà de Sant Pere i dels Magraners (aleshores situats a la perifèria llunyana de la ciutat) s'adreçaven per escrit a la Paeria davant la decisió del govern municipal de destinar 15 milions de pessetes a la urbanització de la Ramba d'Aragó, mentre en aquells barris no hi havia ni aigua corrent i romanien oblidats per l'ajuntament. També al barri de la Mariola existien problemes socials que impediaven una vida digna, i la periodista Magda Ballester va denunciar-los en una sèrie d'articles al *Diario de Lérida* on parlava del perill d'enderrocament, incendi, les rates o la manca d'escolarització dels infants.

També durant el període Sangenís, i com a inequívoca mostra d'adhesió al règim, el 18 de juliol de 1969 s'inaugura el *Monumento a los Caídos* que va existir al capdamunt de la Rambla d'Aragó fins l'any 2008, prèvia missa a la Paeria per celebrar el XXIII aniversari de l'*Alzamiento*. No va ser aquesta l'única mostra de fidelitat al règim per part de l'alcalde, i el 8 d'abril de 1973 a Lleida es fa un gran acte d'exaltació patriòtica en commemoració de la "liberación" de la ciutat (sembla que aquell any es va retardar uns dies la celebració del 3 d'abril) on intervindran les primeres espases del règim a la ciutat, entre elles l'alcalde Sangenís o l'aleshores regidor Antonio Hernández Palmés, ideòleg del leridanismo.

Medalla de plata

Joan Campora (militar)

Juan Cámpora Rodríguez, va ser el fundador –l'any 1943- del Servicio Militar de Construcciones, que a Lleida va construir l'aquartermament de Gardeny, una de les més importants que s'han fet a Espanya segons la revista "Ejército de Tierra" (núm 869, setembre 2013).

Cal recordar que aquestes casernes es van construir amb presos, durant els anys més durs del franquisme

El passat desembre Torroella de Montgrí convertia en paper mullat els acords de ple presos entre 1940 i 1971 destinats a exaltar el franquisme, entre ells el que nomenava fill predilecte el comandant d'enginyers Juan Cámpora Rodríguez, que manava les tropes que vigilaven la construcció del pont per part de més de 300 presoners republicans.

Les persones esmentades anteriorment foren alts càrrecs de la dictadura franquista, peces essencials a nivell espanyol o provincial, sense les quals el sistema no podia funcionar. Un fet que, per si sol, ja és motiu més que suficient per retirar les medalles.

Per tot això demanem al Ple de l'Ajuntament de Lleida que es refermi en els principis democràtics de la ciutat, i retiri qualsevol tipus d'honors i distincions a les persones esmentades anteriorment.

I, en conseqüència, proposem al Ple de la Corporació l'aprovació dels següents:

ACORDS:

- Primer.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Eduardo Aunós.
- Segon.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Gonzalo Fernández de la Mora.
- Tercer.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Juan Antonio Cremades Royo.
- Quart.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Blas Pérez González.
- Cinquè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a José Carrera Cejudo.
- Sisè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Alberto Fernández Galar.
- Setè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a José Aparicio Calvo-Rubio.
- Vuitè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Francisco Pons.
- Novè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Joan Casimiro Sangenis Corrià.
- Desè.-** Que es retirin tots els honors i distincions a Joan Campora.
- Onzè.-** Que es declarin totes aquestes persones non grates a la ciutat de Lleida.

Pau Juvillà Ballester
Portaveu del Grup Municipal Crida per Lleida- CUP

Lleida, 20 de juny de 2017